

М.Т. БЕЦЬ (УКРАЇНА, ЛЬВІВ)
ЗМІСТ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
НА ГАЛУЗЕВОМУ РИНКУ ТОРГІВЛІ НАФТОПРОДУКАМИ
Національний університет «Львівська політехніка»

The purpose of the study is to develop an indicator of competitive advantage retailers have in the market of oil products when managing environmental development of gas stations. The essence hidden in the concept of a competitive market environment regarding oil products traders is revealed. The competitive environment for the gasoline services market in the L'viv region is estimated. The economic core substance of the "environmental management" of a gas station was explored, as well as the level of competitiveness, which any oil products trader meets, is offered to estimate according to the integrated ecological status of an object.

Подальші процеси розбудови інфраструктури ринку нафтопродуктів за галузевими ознаками вимагають оцінки стану підприємств роздрібною торгівлі автомобільним паливом на даному сегменті ринку автозаправних послуг як об'єкту управління, який визначає ситуацію в соціально-економічній системі регіону та регулює взаємовідносини учасників ринку.

Дослідження особливостей зовнішнього середовища АЗС на регіональному ринку, набуває актуального значення, оскільки дозволяє визначити структуру, процес, методи та техніку управління їх функціонування на галузевому ринку автозаправних послуг та виявити конкурентні переваги за рахунок обмеження впливу на довкілля.

Засоби досягнення екологічної результативності управління АЗС дозволяють формувати конкурентну перевагу підприємств торгівлі нафтопродуктами на підставі оцінки конкурентного середовища у системі екологічного менеджменту. Враховуючи зазначене вище, мета дослідження полягає у розвитку теоретичних положень щодо вдосконалення змісту екологічного управління на основі аналітичної оцінки екологічного стану об'єкту торгівлі нафтопродуктами у конкурентному середовищі регіонального ринку як конкурентної переваги.

Так, розрахунок індексу концентрації в галузі роздрібною торгівлі нафтопродуктами в 2013 році на ринку Львівської області (CR-3) склав 89,86, індекс Херфіндаля-Хіршмана відповідно - 3199,14, тобто, ринок нафтопродуктів у Львівській області достатньо концентрований, на ньому домінують три фірми із загальною часткою ринку близько 90%. Загалом, галузевий ринок нафтопродуктів у Львівській області характеризується своєю зрілістю, стабільним потенціалом росту, високим ступенем глобалізації, значним рівнем капіталомісткості та істотними бар'єрами входу на ринок, як олігополія, де домінують три фірми високої концентрації. Метод PEST-аналізу та аналіз галузі згідно моделі "5 чинників" дозволив ідентифікувати чинники структури цін АЗС (ціна посередницько-збутового підприємства, витрати на транспортування і зберігання нафтопродуктів, торговельна надбавка (маржа)) та виробничого потенціалу (резервари для зберігання палива, паливо роздавальні та зливні колонки, бензовози, системи утилізації стічних вод та лінійні комунікації) з конкурентними перевагами АЗС, які в умовах інтеграції України у європейські економічні структури в значній мірі залежать від рівня екологічної безпеки автозаправних комплексів.

Вищенаведене дозволяє засвідчити необхідність формування екологічно орієнтованого управління роздрібною торгівлею нафтопродуктами, що обумовлено існуванням об'єктивних протиріч між економічними процесами та екологічними наслідками, для подолання яких необхідно оцінювати зовнішнє середовище АЗС на регіональному ринку як систему екологічного управління територією. Таким чином, як засіб для оцінки екологічної спроможності економічних суб'єктів, екологічний менеджмент забезпечує АЗС кредит довіри у відносинах з усіма сторонами, зацікавленими в її діяльності. Метою торговельного екологічного менеджменту визначено пошук забезпечення найбільш конкурентоздатних рішень у сфері керування суб'єктами екологічно небезпечної діяльності. Орієнтація торгівлі нафтопродуктами на екологізацію їх діяльності полягає в удосконаленні торговельного процесу за рахунок визначення обсягів закупівлі, зберігання та реалізації нафтопродуктів за інтегральним показником екологічного стану об'єкту торгівлі нафтопродуктами. Отже, можливість отримання конкурентних переваг АЗС залежить від впровадження ресурсної концепції управління на екологічних засадах у системі територіального екологічного менеджменту.